

Avalent>Õigusaktid ja kohtupraktika>Liikmesriigi õigus

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [sk](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Swipe to change

slovaki keel

Liikmesriigi õigus

Slovakkia

Käesoleval lehel antakse ülevaade Slovakkia õigussüsteemi kohta. Vt veebisaiti: Euroopa Justiitsvärgustik tsiviil- ja kaubandusajades. Õiguskord – Slovakkia.

Seda lehekülge ei ole Teie valitud keelde tõlgitud.

Võite saada sisu masintõlgitud versiooni. Võtke arvesse, et see võimaldab ainult teksti ligikaudset mõistmist. Lehekülje omanik ei vastuta masintõlgitud teksti kvaliteedi eest.

-----eesti keel-----bulgaaria keelhispaania keeltšehhi keeltaani keelsaksa keelkreeka keelinglise keelprantsuse keel
horvaadiitaalia keelläti keelleedu keelungari keelmalta keelhollandi keelpoola keelportugali keelrumeenia keel
sloveeni keelsoome keelrootsi keel

Õiguse allikad

Õigusaktide liigid – kirjeldus

Mõistet „õiguse allikad” kasutatakse kolmes tähenduses:

- 1) õiguse allikad materiaalses tähenduses – materiaalsed õiguse allikad;
- 2) õiguse allikad tunnetuslikus tähenduses – õiguslaste teadmiste allikad;
- 3) õiguse allikad formaalses tähenduses – formaalsed õiguse allikad.

Õigusnormide kujunemise ja nende siduva vormi alusel eristatakse traditsiooniliselt järgmisi õiguse allikaid:

õiguslik tava;
pretsedendiõigus (kohtupraktika);
õigusaktid;
normatiivsed lepingud;
üldtunnustatud õiguspõhimõtted;
terve mõistus;
tänapäevased raamatud, õiguskirjandus ja eksperdiarvamused;
välislepingud, kui need on nõuetekohaselt saanud Slovaki Vabariigi õigussüsteemi osaks.

Õigusnormide hierarhia

Slovakkia õiguskorra üks aluspõhimõtte on õigusnormide hierarhia. On äärmiselt oluline mõista selle põhimõtte kohta õiguspraktikas ja õigusnormide rakendamisel. Normide hierarhia ei ole siiski lihtsalt sirgjoonelise loogilise esimese või alluvuse küsimus. Hierarhia on seotud **seaduslike võimupiiride** küsimusega ning see hõlmab ka kategoorilist nõuet, et õigusnormi võib kehtestada vaid selleks seadusega volitatud organ ning üksnes seaduse ja omaenda seadusandliku pädevuse piires.

Õigusnormid liigitatakse nende õigusjõu alusel. **Õigusjõud** osutab õigusnormide omadustele, mille kohaselt normid on alluvussuhtes (s.t suurema õigusjõuga normile allub väiksema õigusjõuga norm) või norm tuleneb suurema õigusjõuga normist. Olukorras, mis hõlmab erineva õigusjõuga norme, ei tohi väiksema õigusjõuga norm olla vastuolus suurema õigusjõuga normiga ning suurema õigusjõuga normiga võib tühistada väiksema õigusjõuga normi.

Õigusnormid võib õigusjõu alusel liigitada hierarhiliselt järgnevalt:

esmise õiguse aktid (seadused)

põhiseaduslikud aktid (alati esmise õiguse aktid);
seadused (esmise õiguse aktid või põhiseaduslikest aktidest tulenevad aktid);

teisese õiguse aktid (alamad õigusaktid)

valitsuse määrused – alati teisese õiguse aktid;
kesksete riigiasutuste õigusaktid – alati teisese õiguse aktid;
omavalitsusüksuste (asutuste) organite õigusaktid – esmise või teisese õiguse aktid;
õigusnormid, mille on erandkorras kehtestanud muud organid peale valitsusorganite – alati teisese õiguse aktid.

Õigusnormide süsteemis tähendab seaduse ülimuslikkus seda, et kõik teised õigusnormid peavad tulenema seadusest, olema seadusega kooskõlas ja ei tohi olla sellega vastuolus. Praktikas tähendab see, et kui hierarhias madalamal asuv õigusnorm on vastuolus kõrgemal asuva õigusnormiga, tuleb järgida kõrgemal asuvat õigusnormi.

Instiitsiooniline raamistik**Õigusnormide vastuvõtmise eest vastutavad instiitsioonid**

Allpool loetletud organid ja ametid on pädevad võtma vastu õigusnorme (seadusandliku organid):

Slovaki Vabariigi Rahvanõukogu – põhiseadus, põhiseaduslikud aktid, seadused, seadustest kõrgemal seisvad välislepingud, seaduse jõuga välislepingud;
Slovaki Vabariigi valitsus – valitsuse määrused;
ministeeriumid ja muud kesksed riigiasutused – rakendusmäärused ja -otsused ning meetmed;
munitsipaal- ja linnavõimud – üldkohaldatavad määrused;
Slovaki Vabariigi kodanikud (valijad) – põhiseadusliku akti jõuga rahvahääletuse tulemused; seaduse jõuga rahvahääletuse tulemused;
omavalitsusüksuse või linna elanikud – üldkohaldatava määruse jõuga kohaliku rahvahääletuse tulemused;
munitsipaal- ja linnavõimud ning muud kohaliku omavalitsuse organid – üldkohaldatavad määrused.

Õigusloome protsess

Õigusloome protsessi etapid:

seadusandliku ettepaneku esitamine – seadusandlik algatus;

eelnõu arutamine;

hääletamine (eelnõu kohta otsuse vastuvõtmine);

vastuvõetud eelnõu allkirjastamine;

õigusakti väljakuulutamise (avaldamine).

Otsuste tegemise protsess

Õigusloome protsess

Seadusandliku ettepaneku esitamine – seadusandlik algatus

Seaduse nr 460/1992 (Slovaki Vabariigi põhiseadus) artikli 87 lõike 1 kohaselt võivad seadusandlikke ettepanekuid esitada järgmised isikud ja organid:

Slovaki Vabariigi Rahvanõukogu komisjonid;

Slovaki Vabariigi Rahvanõukogu liikmed (kellele osutatakse ka kui parlamendiliikmetele);

Slovaki Vabariigi valitsus.

Eelnõud koosnevad artiklitest ning neile on lisatud seletuskiri.

Eelnõu arutamine

Vastavalt Slovaki Vabariigi Rahvanõukogu kodukorrale (seadus nr 350/1996) läbib eelnõu kolm lugemist.

Esimesel lugemisel toimub üldine arutelu **kavandatava seaduse sisu ehk nõ filosoofia üle**. Selles etapis ei saa muudatus- ega täiendusettepanekuid esitada.

Teisel lugemisel arutab (arutavad) eelnõu Rahvanõukogu komisjon(id), kuhu eelnõu on suunatud. Kõik eelnõud peavad läbima ka põhiseaduskomisjoni, kus jälgitakse eelkõige eelnõu **vastavust Slovakkia põhiseadusele**, põhiseaduslikele aktidele, Slovaki Vabariigi jaoks siduvatele välislepingutele, seadustele ja ELi õigusele. Seejärel võib **esitada muudatus- ja täiendusettepanekuid** ning need pannakse hääletusele pärast komisjonides toimuva arutelu lõppemist. See on põhjus, miks erinevad seisukohad tuleb kokku koguda enne eelnõu arutamist Slovaki Vabariigi Rahvanõukogus. Kui **koordineeriv komisjon on eriresolutsiooniga kinnitanud komisjonide ühise aruande**, saadetakse eelnõu Slovaki Vabariigi Rahvanõukogusse. Aruanne on aluseks Slovaki Vabariigi Rahvanõukogus toimuvale arutelule ja eelnõu teisel lugemisel toimuvale hääletusele.

Kolmas lugemine piirdub eelnõu nende sätetega, mida käsitlevad muudatus- ja täiendusettepanekud teisel lugemisel heaks kiideti. Kolmandal lugemisel võivad parlamendisaadikud esitada vaid normitehnika ning grammatika- ja õigekirjavigadega seotud parandusettepanekuid. Kõigi muude vigade kõrvaldamiseks mõeldud muudatuste ja täienduste tegemiseks on vaja vähemalt 30 Slovaki Vabariigi Rahvanõukogu saadiku ühist ettepanekut. Pärast muudatuste arutelu toimub hääletus eelnõu kui terviku üle.

Hääletamine (eelnõu kohta otsuse vastuvõtmine)

Seaduse vastuvõtmiseks **peavad selle poolt hääletama vähemalt pooled kohalviibivatest saadikutest**.

Põhiseadust saab muuta ja selle üksikuid artikleid kehtetuks tunnistada vaid kvalifitseeritud hääletenamusega, mis tähendab kolme viiendikku kõigist Slovaki Vabariigi Rahvanõukogu liikmetest (s.t 3/5 150st).

Slovaki Vabariigi Rahvanõukogu on otsustusvõimeline, kui kohal viibib vähemalt pool saadikutest.

Vastuvõetud eelnõu allkirjastamine

Vastuvõetud eelnõule kirjutavad alla:

Slovaki Vabariigi president;

Slovaki Vabariigi Rahvanõukogu esimees;

Slovaki Vabariigi peaminister.

Menetluse selles etapis kontrollitakse vastuvõetud eelnõu sisu, menetluse nõuetekohasust ja lõplikku vormi. Nimetatud kõrgeimad põhiseaduslikud ametiisikud kinnitavad oma allkirjaga õigusakti vastavas sõnastuses.

Presidendil on edasilükkava veto õigus ja õigus keelduda vastuvõetud seadusele alla kirjutamast selle vigase sisu tõttu. Ta saadab vastuvõetud seaduse koos oma märkustega tagasi Slovaki Vabariigi Rahvanõukogule uueks arutamiseks.

Seejärel läbib tagasisaadetud eelnõu teise ja kolmanda lugemise. Selles etapis võib Slovaki Vabariigi Rahvanõukogu võtta presidendi märkusi arvesse, kuid ta ei pea seda tegema. Slovaki Vabariigi Rahvanõukogu võib uuesti hääletades edasilükkava veto tühistada; sellisel juhul tuleb seadus välja kuulutada, isegi kui president ei ole sellele alla kirjutanud.

Õigusakti väljakuulutamise (avaldamine)

Väljakuulutamise on õigusloome protsessi viimane etapp. Üleriigiliselt kohaldatavad õigusaktid avaldatakse ametlikult Slovaki Vabariigi ametlikus väljaandes (*Zbierka zákonov*); avaldamine kuulub Slovakkia justiitsministeeriumi vastutusalasse.

Jõustumine

Õigusaktid jõustuvad **avaldamisel**.

Kohalikud õigusnormid pannakse nende piiratud territoriaalset kohaldamist arvesse võttes ametlikule teadetetahvlile üles kindlaksmääratud ajaks, tavaliselt 15 päevaks.

Vahendid erinevate õigusallikate vahel valitsevate võimalike vastuolude kõrvaldamiseks

Väiksema õigusjõuga aktid ei tohi olla vastuolus suurema õigusjõuga aktidega.

Õigusakti on võimalik muuta või kehtetuks tunnistada ainult sama või suurema õigusjõuga aktiga.

Sama õigusjõuga aktide vaheliste vastuolude lahendamisel lähtutakse praktikas põhimõttest, et varasemat õigusakti saab tunnistada kehtetuks või muuta hilisema õigusaktiga või et üldnormi saab tunnistada kehtetuks või muuta erioigusnormiga.

Slovaki Vabariigi konstitutsioonikohus arutab järgmisi küsimusi ja teeb neis otsused:

õigusaktide vastavus põhiseadusele;

valitsuse määruste ning ministeeriumide ja muude kesksete riigiasutuste üldkohaldatavate õigusnormide vastavus põhiseadusele, põhiseaduslikele aktidele ja seadustele;

omavalitsusüksuste organite üldkohaldatavate määruste vastavus põhiseadusele ja seadustele;

keskvalitsuse kohalike organite üldkohaldatavate õigusnormide vastavus põhiseadusele ja muudele üldkohaldatavatele õigusnormidele;

üldkohaldatavate õigusnormide vastavus välislepingutele, mis on välja kuulutatud õigusnormide väljakuulutamist käsitlevas seaduses sätestatud viisil.

Kui konstitutsioonikohus leiab, et õigusaktide vahel esineb vastuolu, kaotavad need õigusaktid – või nende osad või mõned sätted – kehtivuse. Kui sellise akti välja andnud organid ei suuda seda õigusnormi ühtlustada suuremat õigusjõudu omavate kohaldatavate õigusaktidega seaduses sätestatud aja jooksul pärast kohtuotsuse tegemist, muutub õigusnorm – või selle osa või mõni säte – õigustühiseks.

Õigusvaldkonna andmebaasid

Slovaki Vabariigi justiitsministeeriumi JASPI andmebaas

Justiitsministeeriumi [JASPI andmebaas](#) võimaldab juurdepääsu:

seadustele ja muudele õigusaktidele;

nende konsolideeritud redaktsioonidele pärast iga muutmist;

välislepingutele ja muudele õiguse allikatele (mis on avaldatud Slovaki Vabariigi ametlikus väljaandes);

kohtuotsustele ja kohtu arvamustele (mis on avaldatud Slovaki Vabariigi ülemkohtu otsuste kogumikus (*Zbierka súdnych rozhodnutí*));

Slovaki Vabariigi konstitutsioonikohtu otsustele, arvamustele ja järeldustele;

piirkonna- ja ringkonnakohtute valitud otsustele;

teabele õiguseksperptide, tõlkijate ja tõlkide kohta.

JASPI andmebaas sisaldab ka järgmist:

Slovaki Vabariigi ametlikus väljaandes alates 1945. aastast avaldatud seadused ja muud õigusaktid;

vastuvõetud seaduste, muude õigusaktide ja avalike teadaannete ajakohastatud tekstid;

Slovaki Vabariigi ülemkohtu arvamuste ja otsuste tekstid alates 1961. aastast;

Slovaki Vabariigi konstitutsioonikohtu dokumendid alates iseseisva Slovaki Vabariigi rajamisest (1. jaanuaril 1993);

piirkonna- ja ringkonnakohtute valitud otsused;

teave õiguseksperptide, tõlkijate ja tõlkide kohta.

Andmebaas on avatud mitteäriline süsteem, mille eesmärk on anda kodanikele vaba juurdepääs riigi laiaulatuslikule õigusteabele. Projekti eesmärk on anda kiire ja selge juurdepääs õigusteabele.

Õigusaktide töövoog infosüsteemil on kaks funktsionaalset rakendust.

Esimene rakendus on „**Eelnõu projekti redaktor**“, mille põhifunktsioon on luua eelnõude projekte, muudatusettepanekuid ja ühendatud muudatusettepanekuid. Redaktori rakendus loob automaatselt kindla struktuuriga õigusdokumendid (XML-struktuur) kooskõlas Slovaki Vabariigi valitsuse poolt heakskiidetud eeskirjadega õigusaktide koostamise kohta. Muudatusettepanekute puhul saab kasutaja otse redigeerida kehtiva õigusakti (seadused, valitsuse määrused jne) konsolideeritud redaktsiooni ning rakendus loob automaatselt muudetud redaktsiooni. Kasutaja saab vaadata õigusakti konsolideeritud redaktsiooni, kus muudatused on esile tõstetud. Lõppväljund on XML-struktuuriga dokument. Seejärel avaldatakse eelnõu portaalis „Õigusaktide töövoog“ mitmes eri vormingus.

Portaal **jälgib** igat liiki õigusdokumentide **õigusloome protsessi**. Eristil tähelepanu pööratakse ministeeriumide vahelisele konsulteerimisele, mis hõlmab ka avalikke konsultatsioone (märkusi võivad esitada kõik). Portaali kasutajad saavad hõlpsalt otsida õigusdokumente mitme kriteeriumi alusel; samuti saavad nad tellida e-posti või RSS-kanali kaudu teate, kui nende valitud valdkonnas avaldatakse uus eelnõu või kui eelnõu menetlemine on jõudnud uude õigusloome etappi. Eesmärk on muuta õigusloome protsess kõigi jaoks läbipaistvamaks ja kättesaadavamaks.

Seonduvad lingid

[Slovaki Vabariigi justiitsministeeriumi õigusaktide portaal](#)

Viimati uuendatud: 18/03/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.